

Тетяна Комісаренко

викладач кафедри іноземних мов

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ DOGME ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Іноземна мова сьогодні є не тільки засобом міжособистісної комунікації, але й дієвим інструментом формування особистості, індикатором рівня та якості освіти, формування загальнокультурних та професійних компетенцій випускника вищої школи.

Навчання дорослих слухачів, в порівнянні зі школярами, має свої особливості, зумовлені особливостями їх мотиваційної сфери, яка являє собою складний внутрішній процес, обумовлений суб'єктивно-особистісною зацікавленістю людини до певної дії. Їх мотивація характеризується такими формами, як намір, мета, прагнення, а також видом потреби, ступенем актуальності, масштабом, змістом реалізованої діяльності тощо. Все це безумовно вимагає пошуку нових форм, методів і технологій навчання іноземної мови студентів вищих навчальних закладів. Останнім часом у вищій освіті набирає обертів нова тенденція викладання іноземної мови. Особливістю даної тенденції є зміщення акценту з викладання, як «трансляції знань», на вчення, як активну освітню діяльність студента. Раніше лідируюча роль відводилася застосуванню класичного фундаментального підходу, заснованого на вивченні граматичних структур і заучуванні діалогів. В даний час застосування класичного методу навчання відійшло на другий план, звільняючи місце для комунікативної методики при вивченні іноземних мов [1].

В рамках комунікативного підходу в навчанні іноземної мови зарубіжні методисти виділяють метод Dogme. Новизна даного методу полягає в переході від когнітивного аспекту у викладанні іноземної мови до психологічного аспекту і відмову від навчальних посібників і технологій. Вперше про метод Dogme стало відомо 2000 року зі статті методиста Скотта Торнбері "A Dogme

for ELT", де він критикував надмірне використання додаткових матеріалів під час навчання іноземної мови, що, на його думку, ускладнює і обтяжує процес навчання. Назвою і основним принципом для нового підходу у викладанні іноземної мови слугував авангардний кінематографічний рух «Догма 95», одним з ідеологів якого став знаменитий датський кінорежисер і сценарист Ларс фон Трієр. Принципи руху описані у «маніфесті Догма 95», деякі положення якого лягли в основу нового методу Dogme: створення сприятливих умов ("the right conditions"), які сприятимуть створенню сприятливої ситуації, привабливою для спілкування; організація процесу спілкування ("managing conversation"), що означає взаємодію викладача та студентів, їх живе спонтанне спілкування на теми, що хвилюють всіх учасників спілкування, де викладач виступає не тільки в ролі організатора бесіди, але і її безпосереднім активним учасником; підбір стимулу для обміну інформацією ("selecting stimulus to share") вимагає проактивності викладача, як важливої складової успішного спілкування, заснованого на використанні поточної ситуації в якості теми бесіди; фокусування на формі ("focusing on form") або дослідження мови, що відбувається безпосередньо в ході бесіди - повернення до досліджуваного матеріалу ("learning from lesson to lesson") і його закріплення за допомогою різних технік і вправ [2]. Прихильником методу Скотта Торнбері є Люк Меддінгс. Він розділяє точку зору Скотта Торнбері про те, що сучасний урок занадто перевантажений підручниками, посібниками, роздруківками, технологіями. З одного боку їх застосування допомагає викладачеві урізноманітнити урок, а з іншого боку не дає можливість відступити від навчального плану, вийти за рамки тієї чи іншої теми уроку, пригнічуючи ініціативу, що виходить безпосередньо від учнів. В якості альтернативи Скотт Торнбері і Люк Меддінгс пропонують відмовитися від усіх матеріалів, перейти до живої бесіди викладача і учнів, заснованої на реальному життєвому досвіді, за допомогою тієї граматики і лексики, якої учні володіють на даному етапі навчання. Дана точка зору описана в книзі Скотта Торнбері і Люка Меддінгса "Teaching Unplugged: Dogme in English Language Teaching", в якій автори

виділяють три основні «заповіді» методу Dogme: навчання, засноване на спілкуванні; мінімальне використання додаткових навчальних матеріалів і технологій; використання «живої» мови. Сенс назви книги "Teaching Unplugged: Dogme in English Language Teaching" з урахуванням значення слова «unplug» (англ. «відключитися, висмикнути вилку з розетки») можна тлумачити, як «навчання без підручника». Слід зазначити, що «навчання, засноване на спілкуванні», має схожі риси з сучасним комунікативним підходом. За кордоном основний акцент робиться на психологічний фактор викладання іноземної мови. Викладачі втягують студентів у процес спілкування, заснований на реальній життєвій ситуації, яка відбувається тут і зараз, з «людьми в кімнаті», тактовно підводячи студента до формування та граматичного оформлення свого висловлювання. Люк Меддінгс, один з авторів підходу, посилається на Л.С. Виготського і його термін - «зона найближчого розвитку». Відповідно до цієї моделі, те, що вивчається спільно з викладачем сьогодні, завтра студент зможе зробити сам. На думку супротивників методу Dogme його основним недоліком є відсутність плану уроку і передача викладачем ініціативи студенту, який не володіє достатніми знаннями мови. Вважається, що метод орієнтований на середній і вищий рівень тих, хто вивчає іноземну мову, адже без усвідомлення структури мови неможливо у повній мірі оволодіти комунікативною компетенцією. Крім того, більшість учнів не може уявити собі навчання, яке не спирається на навчальний план і навчальні посібники, через що у групі може виникнути відчуття, що викладач просто не підготувався до занять. Принцип «живого» спонтанного спілкування ґрунтується на задоволенні поточних мовних потреб учнів. Для цього необхідно використовувати методи, що сприяють розвитку комунікативних навичок, наприклад, повтор одних і тих же реплік («дріллінг»), що допомагає запам'ятовувати нові слова і граматичні структури [4].

З вище сказаного можна виявити кілька ключових принципів, складових філософії методу Dogme, а саме: принцип інтерактивного спілкування між студентами і викладачем; принцип підштовхування учнів до розуміння того

факту, що ресурсом для вивчення мови можуть послужити «люди в кімнаті»; принцип навчання як соціального і діалогічного процесу; принцип навчання виключно через розмову, ініціатором якого є викладач; принцип «живого», спонтанного спілкування, що досягається НЕ через розповідь, а через взаємодію при прийнятті рішень; принцип звернення уваги учнів на мовні ситуації, де доречно використовувати певні мовні вміння; принцип активізації мови учня через «витягування» його індивідуальності; принцип застосування матеріалів навчання, цікавих як викладачеві, так і студенту; принцип релевантності текстів і використання контексту; принцип критичності у вивченні матеріалу.

Можна зробити висновок, що застосування даного методу або деяких його принципів в рамках комунікативної методики в ході викладання іноземної мови починаючи з занять в школі і продовжуючи навчанням у вищих навчальних закладах може сприяти максимально ефективній взаємодії учнів і викладача, зміцненню впевненості учнів у своїх силах при вивченні іноземної мови, подолання мовного бар'єру і, як наслідок, вихід на новий сучасний рівень володіння іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мищук О.Н. Веб-квест технология как интеграция мотивационного и коммуникативного аспектов в обучении иностранным языкам // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 5. – С. 168–171. – URL: <http://e-koncept.ru/2016/56184.htm>.
2. Родионова И.В., Титова О.А. Специфика мотивационной основы обучения иностранному языку взрослых // Актуальные проблемы германистики, романистики и русистики. – 2016. – Т. 2. – С. 93-98.
3. Чубарова Е. В. Коммуникативная методика в преподавании иностранного языка // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 5. – С. 186–188. – URL: <http://e-koncept.ru/2016/56188.htm>.
4. Thornbury S., Meddings L. Teaching Unplugged: Dogme in English Language Teaching. – DELTA Publishing, 2009. – 104 p. 5. Батракова Е.Б Dogme Teaching в обучении иностранному языку [Электронный ресурс] – URL: <http://www.rusnauka.com>.